

Jumalateenistus Nõos P, 21.11.19 kell 11.00, surnute mälestuspüha

Lektsioonid: Tn 12:1–3; Ilm 20:11–21:1

Pihikõne: Mk 13:35j

Jutlus: Mt 25:31–46

Laulud: 172 (1–5); 178 (1–4, 5); mälestuslaul 174 (1–3); 177 (1–3); 175 (1–5)

Aga kui Inimese Poeg tuleb oma kirkuses ja kõik inglid temaga, siis ta istub oma kirkuse troonile ja ta ette kogutakse kõik rahvad ja ta eraldab nad üksteisest, otsekui karjane eraldab lambad sikkudest. Ja ta seab lambad oma paremale käele, sikud aga vasakule käele. Siis ütleb kuningas oma paremal käel olijatele: „Tulge siia, minu Isa õnnistatud, pärige kuningriik, mis teile on valmistatud maailma rajamisest peale! Sest mul oli nälg ja te andsite mulle süüa, mul oli janu ja te andsite mulle juua, ma olin kodutu ja te võtsite mu vastu, ma olin alasti ja te riietasite mind, ma olin haige ja te tulite mind vaatama, ma olin vangis ja te tulite mu juurde.” Siis vastavad õiged talle: „Issand, millal me nägime sind näljasena ja toitsime sind, või janusena ja jootsime sind? Millal me nägime sind kodutuna ja võtsime su vastu, või alasti ja riietasime sind? Millal me nägime sind haigena või vangis ja tulime su juurde?” Ja kuningas vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete teinud kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete teinud mulle.” Siis ta ütleb ka vasakul käel olijatele: „Minge ära minu juurest, te äraneetud, igavesse tulle, mis on valmistatud kuradile ja tema inglitele! Sest mul oli nälg ja te ei andnud mulle süüa, mul oli janu ja te ei andnud mulle juua, ma olin kodutu ja te ei võtnud mind vastu, ma olin alasti ja te ei riietanud mind, ma olin haige ja vangis ja te ei tulnud mind vaatama.” Siis vastavad ka need: „Issand, millal me nägime sind näljasena või janusena või kodutuna või alasti või haigena või vangis ja ei ole sind teeninud?” Siis ta vastab neile: „Tõesti, ma ütlen teile, mida te iganes olete jättnud tegemata kellele tahes mu kõige pisematest vendadest, seda te olete jättnud tegemata minulegi.” Ja need lähevad igavesse karistusse, õiged aga igavesse ellu.”

Vaatasin enne tänase jutluse kirjutama hakkamist huvi pärast, mitu korda olen viimastel aastatel selle kirjakohta alusel jutlustanud. Selgus, et see kirjakoht on surnutepüha jutluse aluseks olnud iga kahe aasta tagant alates 2009. aastast ja mina leidsin oma arvutist jutlusi sellele kirjakohtale neist kordadest alates 2011. aastast.

Seega on tegemist ühe tuntuma ja rohkem läbijutlustatud kirikuaasta lõpu kirjakohtaga meie kirikuelus. Küllap on seda peetud väga sobivaks kirikuaasta lõpu surmale ja igavesele elule pühendatud teemade avamisel. Kuid miks?

Võib-olla esmalt seetõttu, et teema puudutab kõiki inimesi, sest meie käekäik pärast surma ei jäta kedagi külmaks. Teiseks aga tekitab see kirjakoht rohkem küsimusi kui vastuseid, mida neile küsimustele pakkuda suuta. Püüan mõned küsimused kohe formuleerida.

Kui on öeldud, et taas tulnud Inimese Poja ette kogutakse kõik rahvad, siis kas tähendab see üldse kõiki inimesi, kes Adamast ja Eevast alates on maa peal elanud või tehakse siin kuidagi vahet rahvustel kui etnostel (st eestlastel, venelastel, hiinlastel, juutidel, araablattel jne)?

Mida tähendab mõte, et rahvad eraldatakse üksteisest nagu karjane eraldab lambad sikkudest ja lambad pälvivad soosingu, aga sikud hukkamõistu? Kas siin võib olla tegu mingi segregatsiooniga soolise kuuluvuse põhjal, arvestades, et sikud on meessoost (nt Elmar Salumaa oma „Matteuse rõõmusõnumis soovib tõlkida mitte „lambad ja sikud“, vaid hoopis „uted ja oinikud“)? Või tähendavad malbed lambad rõhutud rahvaid ja sarvedega sikud neid rahvaid, kes teisi rõhuvad? Või tähendavad lambad kristlasi ja sikud paganaid? Või tähendavad lambad neid, kes on elus oma ligimest aidanud, sikud aga neid, kes seda teinud pole?

Edasi. Kes on Inimese Poja ehk Jeesuse pisimad vennad? Kas rõhutud, tõrjutud ja ühiskonnas kõige madalamal astmel asuvad inimesed? Või on mõeldud siin just kristlasi kui Jeesuse vendi?

Ja praeguseks viimane, ent vist kõige suurem küsimus: mida ma pean tegema, et mitte sattuda sikkude hulka, vaid lammaste hulka? See küsimus pole enam n-ö tõlgendusteoreetiline, vaid puudutab igaüht, kes usub, et viimne kohus tuleb. Kelle jaoks see on ei vähemat kui elu ja surma

küsimus.

Jätkan ka mina oma jutlust just sellest küsimusest.

Esimene vastus esitatud küsimusele lähtub muidugi siitsamast kirjakohast. Selleks, et sattuda viimses kohtus lammaste hulka tuleb toita näljaseid, joota januseid, majutada kodutuid, riietada alastiolejaid, külastada haigeid ja vangistatuid.

Siinkohal võikski jutluse lõpetada ja seda tegema asuda.

Kuid sel juhul tekiks korraga juurde palju sotsiaaltöötajaid ja nii mõnedki ametid jääksid n-ö mehitamata. Kuidas vaataks selle peale näiteks mõni ettevõtte, kelle peainsener hakkaks järsku sotsiaaltöötajaks? Või mida mõtleksid meetarbijad, kui üks suur meetootja keskenduks järsku ainult sotsiaaltööle? Või mida teeksid riigi kodanikud, kelle juhtiv poliitik, nt peaminister, hakkaks järsku tegema sotsiaaltööd?

Pealegi võiks siis jälle küsida, et kui ainult sotsiaaltöötajad pääsevad viimses kohtus lammaste hulka, siis mis juhtub siis, kui sotsiaaltööle keskendunud inimene jätab sellele vaatamata mõne Jeesuse pisima venna tähelepanuta? Siis on ju kogu tema suur töö enda päästmiseks luhta läinud?

Oot-oot, „enda päästmiseks“? Kas küsimus on ikka enda päästmises?

Tt 2:11–13 on kirjutatud: „Jah, Jumala arm on ilmunud päästvana kõigile inimestele ja kasvatab meid, et me, öeldes lahti jumalakartmatusest ja ilmalikest himudest, elaksime praegusel ajal mõõdukalt ja õiglaselt ja jumalakartlikult, oodates õndsast lootuse täitumist ning suure Jumala ja meie Päästja Jeesuse Kristuse kirkuse ilmumist.“

Selles kirjakohas on kõigepealt öeldud, et kõik inimesed, sh ka meid, päästab Jumala arm. Inimesed ise ei saa viimse kohtu hirmus ennast päästa, ei sotsiaaltööga ega ilma.

Teiseks on siin Tiituse kirja kohas öeldud, et Päästja on Jeesus Kristus. Seega, kui Inimese Poeg, Jeesus Kristus eraldab viimses kohtus lambad sikkudest, siis satuvad lammaste hulka need, keda Tema ise on päästnud. Kusjuures päästnud juba varem, sest meie kirjakohas päästmisest enam ei räägita, räägitakse ainult valimisest. Valitakse need, kes on päästetud. Järelikult toimub päästmine varem, inimese eluajal. Kuidas see siis toimub?

Juba Vanas Testamendis, Jl 3:5 on öeldud: „Ja sünnib, et igaüks, kes hüüab appi Issanda nime, pääseb.“ Seega tuleb pääsemiseks appi hüüda Issanda nime.

Kes on Issand? Muidugi Jeesus Kristus! Tõepoolest, Rm 10:9 on öeldud: „Kui sa oma suuga tunnistad, et Jeesus on Issand, ja oma südames usud, et Jumal on ta üles äratanud surnuist, siis sind päästetakse.“ Niisiis viib pääsemisele suuga tunnistamine ja südamega uskumine.

Millal aga inimene suuga tunnistab, et usub Jeesusesse Kristusesse? Vähemalt ristimisel! Kõlab ju üks täiskasvanu ristimisel küsitavaist küsimustest nõnda: „Kas sa usud, et patused saavad õndsaks üksnes elava usu läbi sellesse ainsasse igavesse Jumalasse, kes meid on lunastanud Jeesuse Kristuse, oma Poja, meie Õnnistegija läbi, kes meie eest on risti löödud ja üles tõusnud?“ Ja seepeale tunnistab ristitav apostlikku usutunnistust, mh: „[Mina usun] Jeesusesse Kristusesse, Jumala ainusündinud Pojasse, meie Issandasse...“ Ja täpselt sama tunnistavad ju lapse vanemad ja ristivanemad ka lapse ristimisel, kes täiskasvanuks saades tunnistab oma usku juba ise.

Kolmandaks on eeltoodud Tiituse kirja kirjakohas öeldud, et Jumala arm ise „kasvatab meid, et me, öeldes lahti jumalakartmatusest ja ilmalikest himudest, elaksime praegusel ajal mõõdukalt ja õiglaselt ja jumalakartlikult.“ See tähendabki just seda, et me ise ei suuda ennast pääsemiseks kasvatada, ei sotsiaaltööga ega kuidagi muidu, vaid seda teeb Jumala arm. Ja see, kes on lasknud Jeesus Kristusel end päästa, teab, et see kasvatamine õndsuseks on vahel päris raske ja valulik. Kuid Jumal ise teab, mis meile parem on.

Ent ikkagi, kuidas jääb siis selle nn sotsiaaltööga, mille alusel Inimese Poeg viimses kohtus lambad sikkudest eraldab? Kui me ise, omast jõust seda õigesti teha ei suuda, siis kuidas see ikkagi toimub? Eeltoodu Tiituse kirja kirjakohtale järgneb veel 14. salm, mis kõlab nii: „[Meie Päästja Jeesus Kristus] ... on loovutanud iseenda meie eest, et meid lunastada kõigest ülekohtust ja puhastada endale pärisrahvaks, innukaks headele tegudele.“

Niisiis toimub Jeesuses Kristuses päästetuis teatav puhastustöö, et nad muutuksid innukaiks headele tegudele. Sama kinnitatakse ka Ef 2:10: „Sest meie oleme tema teos, Kristuses Jeesuses loodud heade tegude tegemiseks, nii nagu Jumal on juba enne meile seadnud, et me teeksime seda.“

Enne usklikuks saamist me polnudki valmis toitma näljaseid, jootma januseid, majutama kodutuid, riietama alastiolejaid, külastama haigeid ja vangistatud. Sest enamik meist mõtles: mis kasu ma selle eest saan, kui seda teen? Kas pole selleks olemas sotsiaaltöötajad või keegi teine, kes selleks on määratud? Ja kui me tegimegi kellelegi head, siis ikka neile, kes olid meie lähedased: perele ja sugulastele ja sõpradele tuleb ikka head teha! Aga just nii võisime me tähelepanu alt välja jätta Jeesuse pisimad vennad.

Eeltooduga ei taha ma öelda, et kristlane võib nüüd ennast tunda päästetu ja vabana ning enam mitte tähele panna seda, kui keegi tema abi vajab. Ei, sest Jumala armust Jeesuses Kristuses päästetuna oleme me oma ihuliku loomuse poolest ikkagi patused ning seega hoolimatud, laisad ja ülbed.

Ent vaatamata meie patusele loomusele peab meie päästekindlus rajanema meie usul Jeesusesse Kristusesse, mitte sellel, et meil õnnestub aidata kõiki Jeesuse pisimaid vendi.

Lõpetuseks tahan siiski öelda, et tänane tõsine kirjakoht annab lootuse ikkagi kõigile rahvastele, nii nagu sellest kirjakohest ongi alati välja loetud universaalsust. Kõigi religioonide praktiseerijate hulgas on inimesi, kes aitavad hädasolijaid – teame seda väga hästi. Ja abistajaid on ka religioonitute hulgas (ehkki ma üldiselt ei jaga seisukohta, et selliseid inimesi leidub – kõik suhtestavad end mingi välise kõrgema jõuga, mis ongi ju religiooni tunnus).

Seega on kõigil inimestel ikkagi võimalus pääseda viimses kohtus lammaste hulka. Kuid meil, kes tunnustame, et Jeesus Kristus on Issand ja usume südames Tema surnuist ülestõusmisse, on põhjust loota pääsemist lammaste hulka just seetõttu.

Aamen.